

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An præcepta Decalogi sint præcepta iustitiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO III.

DE PRÆCEPTIS DECALOGI in singulari.

San. Thom. 2. 2. quæst. 1.

ARTICVLVS I.

Vtrū præcepta decalogi sint præcepta iustitiæ.

Quæstioni præcedenti, qua de mandatis Decalogi in genere disserterum est hanc quartâ subnectendâ duximus de singularibus præceptorū in particulari, ut de eorū cognitione nihil amplius de sideretur. Nam species, & individua suo generi supposita lucidiora sunt. Quamobrem eandem quonem ex S. Tho. 2. 2. q. 122. nepe postrema de iustitiâ, huc accersuimus. Decalogus etenim quatenus pars est veteris legis, ad legem tractatum in cōi attinet; quem diuis Thom. 1. 2. collocauit. Quatenus vero ad iustitiâ spectat, in 2. 2. in particulari tractatur. Nos vero propter innatam affinitatem, quam species habent & genus, simul ambas coniunximus. Igitur quamuis superiori quonem satis hoc fuerit inculcatū, nihilominus quia hic proprius est locus, quæritur primò, vtrū cuncta præcepta decalogi partes sint speciesque iustitiæ; Et arguitur a parte negatiua. Propositum legislatoris (vt Arist. 2. & 5. Ethic. auctor est) huc fertur, vt ciues faciam bonos, hoc autem perficere nequit, nisi omnium illos uirtutum officijs imbuat, ob id enim dictum est de uariis uirtutibus præcipere. Decalogus ergo qui totam legem complectitur non solius iustitiæ præceptiones debuit continere. Secundo. Lex etiam præcepta iudicialia tradidit, & ceremonialia, ac demum alia de actibus iustitiæ pertinentibus ad commune bonum, puta de publicis magistratibus, vt quomodo essent creâdi sacerdotes tēpli, & iudices populi. Hæc ergo debuerunt quoque in numerum redigi, & non illa solum decem, quæ uirtutes instituunt priuitas. Tertio. Duæ decalogi tabulæ in dilectionem Dei & proximi, vt supra dictum est, resoluuntur, ergo sub caritate potius quam sub iustitiâ continentur. In contrarium est, quod sola iustitiâ uirtus est, aut illi annexa, per quam vnus

alterum ordinatur, præcepta autem decalogi, si illa inspexeris, cuncta respectum habent vnus ad alterum, ergo omnia pertinent ad iustitiâ.

Quæstio facilissima est, ac satis superque soluta. Respondetur ergo vnica conclusione. Omnia præcepta Decalogi ad iustitiâ oportuit pertinere. Probat, Decalogus continere debuit non nisi prima legis principia, nam conclusionum multitudo vsque adeo est numerosa, vt nequeat certo numero comprehendi principia autem decet sic habere manifestam rationem debiti (nam præceptum, debiti rationem dicit) vt quam facillimo negotio vnusquisque id uideat, ratio autem debiti in sola ratione iustitiæ luculentissimè apparet, debitum enim respectum ad alterum palam affert. Nam cum vnusquisque sui sit, suorumque dominus, non ita compertum est hominem sibi ipsi aliquid, debere, sit ergo consequens, vt cuncta decuerit ad iustitiâ pertinere. Quocirca præcepta primæ tabulæ, ad religionem Dei attinent, quæ potissima pars iustitiæ, quartū uero ad pietatem, quæ illi est proxima, sed tamen subsecquentia ad iustitiâ, quæ est inter æquales. Hic nihil adnotandum superest, quod superiori quæstione non fuerit definitum, nisi si quis hoc forte ambigeret, quod uideatur S. Thom. sibi ipsi contrarius. Etenim superiori quæstione artic. 1. præcepta Decalogi non dixit esse prima principia, sed proximas conclusiones, quare præcepta secundæ tabulæ eo posuit in primo gradu, quod modica considerationem approbatur per illa communia, & prima principia, nempe, id facias aliis quod tibi fieri uis, &c. hic autem ait esse prima principia. At uero nulla est contradictio. Non enim hic ait præcepta Decalogi esse simpliciter prima principia, sed cum restrictione, prima principia, legis, hoc est intrinseca legi. Lex enim est præceptorum numerus, quæ edita sunt & posita, præcepta autem, quæ ponuntur ex primis eliciuntur principijs naturæ, per uiam conclusionis, ob id que nihil repugnat, vt Decalogi mandata conclusiones sint primorum principiorum nature quæ sunt legi extrinseca, quasi fons eius & origo, & tamen eadem præcepta sint primo per legem lata, ex quibus alia deducuntur, quæ sunt extra Decalogum. Quo fit ut sint in specula.

Vnica conclusio. Rõ conclud.

Dubiū subortū ex S. T. doctrin.

Concordantur loca S. Thom.

SOTO de iure legibus 3 DIE 15

Soto, de Iust. & Iu. I 3 iuis.

Aristot.

Ad primū arg.

Ad secundū.

Tertio.

Primū arg. a parte negatiua.

Secundū.

Tertio.

tius primorum principiorum cognitio dicitur intellectus, conclusionum autem scientia, quae ad discursum rationis pertinent, sic & vniuersalia morum principia nullo rationis discursu egeant, sed in simplici sunt intellectu conscripta simplici que actu visa: Decalogus vero non nullo opus habeat rationis negotio. Ob id que S. Thom. nō ait, quod Decalogi praeceptis statim intellectus assentit, sed ratio, quae illa ex primis principijs colligit. Rursum vbi ait religionem, potissimum esse iustitiae partem, id intelligit propter excellentem obiecti dignitatem tamen hoc deficiat à iustitia, quod per ipsam equale non reddimus. Hic enim defectus potius excellentia est. Nam propter eminentissimam Dei excellentiam & beneficiorum exuberantiam, quae ab ipso suscipimus, aequale ei debitum reddere nequimus.

Ad primum arg.

Ad primum igitur argumentum respondetur, quod etsi intentio Dei fuerit, homines bonos facere, id tamen ordine quodam executus est. Dedit quippe nobis per se Decalogi mandata, cuius legis capita sapientibus autem commisit, vt de alijs nos erudirent. Ad secundum quantum ad iudicialia & ceremonialia, iam artic. 1. superioris questionis dictum est, cur non ad Decalogum pertineant, quia scilicet non eliciuntur cuius conclusiones ex primis principijs naturae, immo neque ex ipso Decalogo. Quare ad ipsum non reducuntur, sed sunt determinationes generalium ad iuspositiuum pertinentes, ceremonialia scilicet quantum ad diuinum cultum, & iudicialia, quantum ad ciuiles mores. Alia vero de publicis magistratibus ob id non erant opus in Decalogo explicari, quod cum non ad omnes pertinerent, sed ad quosdam hominum status, aptius iudicialium albo adscribuntur. Tertium autem argumentum id tantum conuincit, quod praecepta Decalogi ad charitatem quasi ad finem referantur, sunt tamen proprie de operibus iustitiae.

Ad secundum arg.

Ad secundum quantum ad iudicialia & ceremonialia, iam artic. 1. superioris questionis dictum est, cur non ad Decalogum pertineant, quia scilicet non eliciuntur cuius conclusiones ex primis principijs naturae, immo neque ex ipso Decalogo. Quare ad ipsum non reducuntur, sed sunt determinationes generalium ad iuspositiuum pertinentes, ceremonialia scilicet quantum ad diuinum cultum, & iudicialia, quantum ad ciuiles mores. Alia vero de publicis magistratibus ob id non erant opus in Decalogo explicari, quod cum non ad omnes pertinerent, sed ad quosdam hominum status, aptius iudicialium albo adscribuntur. Tertium autem argumentum id tantum conuincit, quod praecepta Decalogi ad charitatem quasi ad finem referantur, sunt tamen proprie de operibus iustitiae.

Ad tertium arg.

Ad tertium quantum ad iudicialia & ceremonialia, iam artic. 1. superioris questionis dictum est, cur non ad Decalogum pertineant, quia scilicet non eliciuntur cuius conclusiones ex primis principijs naturae, immo neque ex ipso Decalogo. Quare ad ipsum non reducuntur, sed sunt determinationes generalium ad iuspositiuum pertinentes, ceremonialia scilicet quantum ad diuinum cultum, & iudicialia, quantum ad ciuiles mores. Alia vero de publicis magistratibus ob id non erant opus in Decalogo explicari, quod cum non ad omnes pertinerent, sed ad quosdam hominum status, aptius iudicialium albo adscribuntur. Tertium autem argumentum id tantum conuincit, quod praecepta Decalogi ad charitatem quasi ad finem referantur, sunt tamen proprie de operibus iustitiae.

ARTICVLVS II.

Utrum primum praeceptum Decalogi congruenter traditum.

Constituto ergo Decalogo sub virtute iustitiae, seriatim singula eius praecepta exploranda sunt, ac perpendenda.

Quaeritur ergo de primo, an sit congruenter traditum? Et arguitur à parte negatiua: Homo arctiori vinculo tenetur Deo, quam patri secundum carnem, iuxta ad Heb. 12. Quanto magis obtemperabimus patri spirituum & viuemus: sed praeceptum paternae pietatis constituitur affirmatiue videlicet, Honora patrem tuam, & matrem tuam, ergo & primum religionis praeceptum qua Deum colimus, debuit affirmatiue poni, eò praesertim quod affirmatio est prior negatione. Secundò, Primum praeceptum Decalogi ad religionem spectat, quae cum vna sit virtus, vnum habet actum, vnicò ergo debuit & non trino illo verbo designari. Non habebis Deos alienos coram me, Non facies tibi sculptile, Non adoraberis ea, neque coles. Tertio, Per hoc praeceptum vt Aug. in lib. de decem chord. auctò est, excluditur superstitionis vitium, multo autem plures sunt superstitionum peruersitates praeter idololatram, ergo trunca fuit forma illa euulsi praecepti. In contrarium est scriptura auctoritas, Exod. 20.

Ad questionem vnica conclusione respondetur: Forma primi praecepti per trinam negationem congruentissime fuit expressa scilicet. Non habebis Deos alienos: Non facies tibi sculptibile, Non adoraberis ea, neque coles. Probatur conclusio: Si illud prius substernamus sepius assertum, videlicet, legislatoris finem esse, bonos facere ciues. Hic namque bonitatis progressus naturalem generationis ordinem imitari debuit, in ordine autem generationis duo sunt attendenda. Primum, vt pars illa, quae est initium vitae, primò constituitur. Nam si naturam cōsulas, prima pars quae in anima viuunt, est cor; si verò artem, primum struenda domus iacitur fundamentum, in morum autem decursu fundamentum primum est recta voluntatis intentio circa finem, inde enim omnes actiones circa media suam sortiuntur bonitatem. Cū ergo finis noster supremus, Deus sit, primū in nostra institutione fundamētū iaci debuit religionis, qua Deum coleremus. Secundum autem in ordine generationis animaduertendum est, quod naturaliter prius impedienda tollenda sunt, quam virtutum semina iacienda: agricolarum porro more, qui prius agrum expurgant, quam ferant, secū dum illud. Hic quarto, Nouate vobis noualle,

Primum arg.

Secundum

Vnica conclusio

Rō conclusio